Farz haccı mı edâ etsin yoksa elindeki malı, sadaka olarak fakir komşusuna mı versin?

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme: Muhammed Şahin

Tetkik: Ali Rıza Şahin

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ هل يحج الفريضة أم يتصدق على جاره الفقير؟ ﴾

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2011 - 1432

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Hac ibâdeti bana farz ise ve ben hac yolculuğuna çıkmak üzere iken, komşum günlük yiyeceğini bulamayacak kadar fakir ise, haccı edâ etmem mi, yoksa bu parayı fakir olan komşuma verip haccı ileriki yıllara ertelemem mi daha fazîletlidir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

İlim ehlinin çoğunluğu, haccın, gücü yeten herkesin derhal yerine getirilmesi gereken bir farz olduğu görüşüne varmışlardır.

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir[1]:

"Kendisine hac farz olan ve haccı edâ etmeye imkân bulan kimsenin, onu derhal yerine getirmesi gerekir.Haccı

---

1 el-Muğnî, cilt: 3, sayfa: 212

geciktirmesi veya ertelemesi câiz değildir. Ebu Hanife ve Mâlik böyle demişlerdir.

Nitekim Allah Teâlâ hac hakkında şöyle buyurmuştur:

((.. وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ)) [سورة آل عمران من الآية: ٩٧]

"Yoluna gücü yetenlerin Beytullah'ı haccetmeleri, Allah'ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır. Kim de (haccın farz oluşunu) **inkâr ederse, bilsin ki Allah, âlemlerden** (onun haccından ve diğer amelinden) **müstağnîdir."**[1]

Âyette geçen "gücü yetmek/istitâe" lafzından kasıt; bedensel ve mâli açıdan güç yetirmektir.

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi'nin fetvâlarında şöyle gelmiştir:

"Hac için güç yetirmekten kasıt;bedensel açıdan sağlıklı olması, Beytullah'a kendisini ulaştıracak uçak veya

[1] Âl-i İmrân Sûresi: 97

araba veya herhangi bir binek veyahut da durumuna göre yol ücreti gibi, ulaşım imkânına sahip olması, gidiş ve geliş sırasında kendisine yetecek yiyeceğe sahip olması, bütün bunların da hacdan dönünceye kadar nafakaları kendisine âit olan kimselerin nafakalarından arta kalan malla olması ve kadın ise, hac veya umre yolculuğu sırasında onunla birlikte kocası veya mahreminin olmasıdır."[1]

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Güç yetirmek iki türlüdür:Bedensel ve mâli yönden güç yetirmektir. Mâli yönden güç yetirmek, haccın farz olmasının bir şartıdır. Bedensel yönden güç yetirmek ise, haccın edâsının bir şartıdır."[2]

Buna göre siz, gücünüz yettiğinden dolayı haccı edâ etmeniz size farz-ı ayındır. Farz-ı ayın, fakir olan komşunuza tasaddukta bulunmanızdan önce gelir. Çünkü fakir olan komşunuz, nafakası size âit olan kimselerden

---

[1] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 30

[2] Aylık Görüşme; c: 1, s: 391

değildir. Sizin bu durumda ona sadaka vermeniz, nâfile babındandır. Farz ise, nâfileden önce gelir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Meşrû bir şekilde haccı edâ etmek, farz olmayan sadakadan daha fazîletlidir.

Eğer bir kimsenin muhtaç olan akrabaları veya nafaka vermek zorunda olduğunuz fakirler varsa, bu takdirde onlara sadaka vermek (tasaddukta bulunmak) daha fazîletlidir.

Eğer ikisi de nâfile ise, bu takdirde hac daha fazîletlidir.Çünkü hac, hem bedensel, hem de mâli bir ibâdettir."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] el-İhtiyârât; s: 116